

Politička elita, promjene Ustava i narod

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2010/4/25 12:20:00

U sjeni veličanstvenog programa oporavka gospodarstva koji je prošli tjedan svekolikom pučanstvo predstavila Jadranka Kosor, odgođenog ukidanja hadezarine i najavljenih poskupljenja energenata, u javnosti je gotovo nezapaženo prošla dopuna dnevnog reda aktualne sjednice Sabora o promjenama Ustava.

U petak je, na prijedlog Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav dnevni red dopunjen Prijedlogom odluke o pristupanju promjeni Ustava Republike Hrvatske. Predsjednik Sabora, Luka Bebić najavio je da će se rasprava o tom prijedlogu provesti već u srijedu, 28. travnja.

Tekst prijedloga možete pogledati na: <http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=33295>

Ako ste samo ovlaš bacili pogled na predloženu odluku, primjetili ste da će se u Ustavu mjenjati: Izvorišne osnove te članci 5, 9, 31, 53, 86, 117, 118, 120, 121, 122, 123, 124, 132, 141, i da će Ustav dobiti nove članke 53a, te 141 a, 141b, 141c i 141d.

Zbog čega treba mjenjati Ustav? Zbog ulaska Hrvatske u EU. A čemu ova brzina? Pa i nije baš brzina. Za one koji do sada nisu pratili rasprave u ustavnim promjenama malo podsjetanje: još u listopadu prošle godine Hrvatski sabor raspravio je DVA prijedloga ustavnih promjena, onaj koji je predložila Vlada (http://infodok.sabor.hr/Reports/KarticaAktaFrm.aspx?zak_id=21654) i drugi koju su predložile tri oporbene stranke, SDP, HNS i IDS (http://infodok.sabor.hr/Reports/KarticaAktaFrm.aspx?zak_id=21686)

Nakon tih rasprava dogodilo se nešto što se doista rijetko događa u našem Saboru: ni o jednom se prijedlogu NIJE glasalo !!!! Umjesto toga zaključkom Sabora oba predlagatelja pozvana su da pripreme zajednički prijedlog promjena Ustava a u tu svrhu formirana je i paritetna skupina (?) u sastavu Vladimir Šeks, Josip Leko, Ana Lovrin, Emil Tomljanović, Ingrid Antičević Marinović, Goran Beus Richmbergh, Neven Mimica, Stanko Grčić, Milorad Pupovac i Marin Brkarić.

U obrazloženju novog prijedloga piše da se ta paritetna skupina sastaja čak sedam puta i da na kraju NIJE postigla dogovor o zajedničkom prijedlogu pa je Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav većinom glasova odlučio Saboru predložiti novu odluku o promjenama Ustava. O čemu se nisu dogovorili? O dopunskom pravu glasa nacionalnih manjina, glasanju dijaspore, obveznosti općeg obrazovanja i referenduma.

Nakon što su pregovori propali, oporbeni lideri, posebno Zoran Milanović, optužili su HDZ da namjerno blokira rasprave o ovim spornim točkama ustavnih promjenama i da će u slučaju neizglasavanja tih promjena HDZ oporbu optužiti da blokira i ulazak Hrvatske u EU. Šeks je na to odgovorio da se čisto radi samo o javnom cendranju a da će na kraju SDP opet biti konstruktivno suzdržan.

I sada ključno pitanje: ako su prijedlozi SDP-a, HNS-a i IDS-a o promjenama Ustava za njih toliko bitni, a HDZ ih ne prihvaća, zašto ne traže referendum?

Naime, odluku o pristupanju promjenama Ustava kao i nacrt promjena Sabor donosi većinom glasova svih zastupnika (77) ali konačnu odluku o promjenama Ustava Sabor donosi dvotrećinskom većinom koja u ovom sazivu iznosi 102 glasa. A to pak znači da se bez glasova oporbe promjene Ustava ne mogu izvršiti. Pa zašto onda HDZ forsira promjene ako nema osiguranih 102 glasa? Zato što znaju da će u zadnjem trenutku dobiti i oporbene glasove! Zato što znaju da oporba neće riskirati da bude optužena za blokadu ulaska Hrvatske u EU.

Postoji li izlaz za oporbu? Naravno da postoji. Ako su njihovi prijedlozi, koje je HDZ odbio doista toliko bitni i važni za budućnost Hrvatske, oporba može tražiti raspisivanje referenduma o oba prijedloga ustavnih promjena. I građanima omogućiti odlučivanje.

Referendum može raspisati Sabor, Predsjednik Republike na prijedlog Vlade a mora se raspisati ako to zatraži i najmanje 10% birača. I sada SDP ima idealnu šansu da u praksi iskoristi odredbe Zakona o referendumu koji je u Saboru usvojen za vrijeme njihove vlasti u kojem je upisano da za građanski zahtjev za referendum u roku od 15 dana treba prikupiti 450.000 potpisa. Ali to bi bila već neposredna demokracija u koju ni SDP, ni HNS a ni IDS ne vjeruju.

Raspravljajući o vladinom prijedlogu ustavnih promjena u listopadu prošle godine rekao sam i ovo: **„Prvo bih se želio osvrnuti na izjavu gospođe premijerke od neki dan, odgovarajući na primjedbe oporbe da bi trebalo ipak malo usporiti sa ustavnim promjenama, da je žurba kako bi na vrijeme mogli završiti pregovore za Europsku uniju. A onda u obrazloženju razloga ustavnih promjena navode se mjerila broj 17, 23, 24, 32 koja je Europa dala Hrvatskoj, dakle domaća zadaća koju moramo odraditi da bi mogli završiti te pregovore. Ta mjerila nisu od jučer, nisu od prije tri dana, ni tri mjeseca, nego još od prošle godine. Dakle, još prošle godine bilo je jasno da za ulazak Hrvatske u Europsku uniju ćemo morati promijeniti Ustav, ne zbog referenduma, nego zbog ovih mjerila koji se odnose na područje ekonomske monetarne politike, pravosuđe, pravde i financijskog nadzora. Ćekalo se predugo. Postavljam si još jedno pitanje, da li je suština, sadržaj ili značaj ovih ustavnih promjena toliko veliki da bi se trebao primijeniti i postojeći članak 86. Ustava i pitati građane na referendumu da li prihvaćaju ove ustavne promjene? Ja smatram da da. Jer ovim izmjenama Ustava, mi sada u ovoj godini upisujemo u Ustav odredbu da dio svojih suverenih ovlasti prenosimo na Europsku uniju. I tada će Ustav Republike Hrvatske biti Ugovor o Europskoj uniji iz 1992. dopunjen Lisabonskim ugovorom.. To piše u izmjenama i dopunama ovog Ustava. Dakle, sazrelo je vrijeme da hrvatska politička elita se oslobodi tereta teških odluka i na sebe preuzima odgovornost ustavnih promjena i da pita građane, da li je pripremila dobar prijedlog...“**

Naravno da tu nisu bili ni vladajući ni oporbeni lideri. Jer ih nije bilo u Saboru i jer oni narodu ne vjeruju. Za kraj, citat iz Programa Hrvatskih laburista – Stranke rada:

Hrvatski laburisti će inzistirati da se mora raspisati referendum ako se mijenjaju odredbe Ustava iz glava 3, 4, 5. i 6.

A temeljne odluke Predsjedništva Hrvatskih laburista - Stranke rada i u srijedu će zatražiti raspisivanje referenduma o ustavnim promjenama.

Znam da taj zahtjev neće podržati ni oporba. Ali, tada će barem svima biti jasno koliko im je stalo do onoga što im HDZ ne prihvaća. I što misle o građanima ove zemlje.